

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átveve:

Egész évre . . . 16 kor. — fill.
Negyedévre . . . 4 „ — „

Helyben házhoz hordva:

Egész évre . . . 20 kor. — fill.
Negyedévre . . . 5 „ — „

Vidékre postán szállítva:

Egész évre . . . 24 kor. — fill.
Negyedévre . . . 6 „ — „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfőn és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apáczai u. 3. sz.

A szerkesztőség köziratok visszaszolgáltatására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fill.

NAGYVÁRAD, márczius 21.

Bűnhődés.

Az éhség mindent elfojt; az idealistust megöli s a vallásosságot elhervasztja, a hazaszeretetet pedig kiirtja tövestül.

Nálunk pedig a liberalizmus által agyonboldogított és tönkrekormányozott dolgozó nemzetnek éppen azon része éhez, a mely a közterheket legjobban megéri s amelynek részint intelligenciája részint tőkéje nincs ahhoz, hogy kellő eredménnyel dolgozzék.

Nem csoda aztán, ha e szegény nép feledve hitet, hazát, történelmi hagyományokat és minden magasztosat, eladja mindenét és »sírján megyen hazát keresni túl a tengeren.«

Előttem a választó kerületek térképe s az ország ethnográfiai mappája. A két rajz egybevetéséből azt látom, hogy az ország nem magyar ajkú lakóinak óriási tömege kormányparti szavazatokat liferál a parlamentbe éppen úgy, mint a magyarság által lakott azon megyék is, ahol a szegénység nagy s a nép általános intelligenciája elég csekély a liberalizmus elveitől való tudatos elforduláshoz.

Es a kivándorlás éppen ezekből a részekből legnagyobb; sőt mondhatni, hogy csakis ezen megyékből tart a kivándorlás.

Zemplén, Szepes, Sáros, Abauj-Torna, Máramaros, Árva, Turóc, Trencsén és a szerencsétlen Erdély lakói immár nem egyenkint, hanem százával, ezrével hagyják oda hazájukat, mert élni és dolgozni

akarnak, mert megunták, hogy amit kicsiny vagyonukból a kazárok meghagytak, azt az adóvégrehajtó vigye el tőlük. Így van aztán most Esztergom, Gömör, Bars és Baranyamegyében és Horvátországban is. A sorozó bizottságok elképedve állanak, hiszen egyes megyékben a *hadkötelesek számának két harmadrésze hiányzik*. A sátorlaja-ujhelyi sorozáson 280 katonaköteles közül 118 kivándorlott hiányzik. Akik pedig megjelennek, azok közül alig lehet néhányat bevenni, mert hát tiszta sor, hogy zabkenyeren és burgonyán nem lehet jó »emberanyagot« nevelni.

Ne mondja senki, hogy ezeknek az állapotoknak a szanálását hasztalan várjuk a kormánytól, mert az nem tehet mindent! A szabadelvűek ez ismert stereotyp mentsége csak akkor volna helyén, ha a kormány és előzői mindent megtettek volna a nép teherviselési képességének emelésére.

Hiszzen egy kormánynak nem csak az a feladata, hogy új terheket rakjon a nép vállaira, hanem kötelessége arról is gondoskodni, hogy a népnek legyen is miből elviselni azokat, mert máskülönben a kormányzás foszlogatássá válik s a haladás hazugsággá leszen.

És a liberalizmus bálványimádói mit tettek ez irányban?

Rábocsájtották a népre az uzsora számtalan fajtát, tönkretették a kiscgazdákat a kisiparosokkal egyben s mikor már nem maradt a népnek semmije, adtak neki — állami iskolákat és felekezeti iskolákat polgári frigykötéssel.

Nem tudom, hogy olvassák-e figyelemmel külföldön a magyar parlament

költségvetési vitáit, de arról megvagyok győződve, hogy szemben azokkal az óriási nemzetgazdasági feladatokkal, amelyeket a külföldön parlamentekben és azokon kívül annyira méltatnak s a melyekkel ma már foglalkozni és pedig első sorban foglalkozni kötelesség, a mi parlamentünk vitáinak színvonala végtelenül szánalmas és — szegyenletes.

De hát ez nem lehet másként. Hisz ahhoz, hogy a parlament igazán foglalkozhassék amaz óriási horderejű nemzetgazdasági kérdésekkel amelyeknek sikeres megoldásától függ ennek az országnak nem csak haladása, hanem maga a léte is, *minden tekintetben* független, szakavatott, meg jóakaratu képviselőkre van szükség.

Igen, de a képviselő uraknak nincs idejük sem a nagy feladatok tanulmányozására, mivel hogy a nagy bankok, vállalatok és gyárak s több effélék ülésein is jelen kell lenniök s a nagy üzletek után futniok, hogy legyen pénz odahaza, meg a pártkasszába és minden egyébbe.

A választások pénzbe kerülnek, még pedig nagyon sok pénzbe, a mi azt eredményezi, hogy legyen valaki bármely rátermett a törvényhozói tisztségre, ha szegény, be nem juthat a bankok, takarékpénztárak és nagy vállalatok képviselőkké előmozdított ügynökeinek díszes koszorujába.

A nagytőke, mely földönfutóvá tette a dolgozó nemzeteket, ágensek és vigéczek gyülekezetévé devalválta a törvényhozásokat is. És az »Alkotmány« hiába közli a parlament összeférhetlen tagjainak névsorát. A liberalizmus rég elfeledte Deák Ferencz ismeretes mondását, hogy »ban-

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Felhők fölött.*

Francziából fordította: Dr. Némethy Gyula.

Bizony annak már lehet egy néhány esztendeje, hogy egy rendkívül ködös január folyamán egy hetet kellett töltenem Genfben.

A kálvínista Róma főleg télen, komor és homályos ég alatt ilti fel igazándi képét; ennek tehát éppen megfordítottja az, midőn valaki nyáron köszönt be oda nagyhirtelen, mint azt a turisták teszik. Ugyan micsoda emléket is visznek azok magukkal? A hegyek és tó páratlan ékességét, a tópart fényes szállóit, Coratterie előkelő üzleteit, a lausanne-i gőzhajó hidján tolongó utasok lármáját tartják meg emlékeztükben. Aligha többet. Kálvin emlékében nincs semmi vonzó. Ritka embernek jut eszébe ke-

resni a rettenes sectarius nyomait a régi város zug utczáiban, — vagy Szent Péter csucsívei alatt; az utazó így hát mindössze egy gazdag és szép, e mellett nagyszerű és bájoló környékű város fölületes benyomásával távozik Genfből.

Hogy tehát érezhessük a reformáció ódon órvárának hideg, demély költészetét, éppen ellenkezőleg, tél derekán kell odamennünk, mikor a hőmérséklet szigorúsága összhangban van a helyi erkölcsökkel, mikor a szél süvölt, oly élesen, mint egy-egy vitatkozás. Léman tava elbuvik a köd mögé, mintha gyönyörű azurja félné, hogy megsérül a hugenotta szemérmét, a fák vázai pedig szárazak, mint egy prédikáció. Ekkor kell a felváros fekete és nedves utcáiban csatangolni. Vannak itt magányos zugocskák, hol egy-egy szilfa mered, vén kölépcső tetején; valóban kevés képzelődés kell hozzá, hogy magát Kálvint lássuk megjelenni, fekete ruhában és sapkában, vastag kapesos bibliával aszott karján, mormogva hegyes szakállába valami átokfélét a szabadosok és eretnekek ellen.

E komor negyedben van a rue des Granges is, a genfiek faubourg de Saint Germain-je, ahol igen gazdag és igen ájtatos mumiák laknak, kik évhosszanta imádkoznak és gazdálkodnak.

Ha aztán leszállunk a város modern részében s a kereskedő utcák tevékeny tömegébe vegyülünk, sok arcon ugyanazon merev

szigorúságot látjuk viszont. Az asszonyok prémbé és fátlyacsákba burkoltan, mintha csak rejtegetni akarnák, mint valami botránykozót, szépségüket; a börze küszöbén pedig komoly és fegyelmezett arcú urakat látni, ezek a bankárok, kik egymás közt az árfolyamról beszélgetnek, de akiket inkább tudós doktoroknak nézne az ember, kik valamely szent szöveg értelmezése fölött vitatkoznak.

A jó genfiek bocsásák meg nekem e rajzolat ártatlan maliciáját! Magam nem feledhetem el soha azt a szívélyes fogadtatást, melyben más alkalommal részeltettek, midőn verseimet szavalni mentem hozzájuk s azokat a drága érzelmeket, melyeket bennem felköltöttek. De ugyan ki is ne csudálná, ki ne szeretné ezt a szorgalmas, vendégszerető várost, az értelmiség és szabadság e tanját, annyi száműzött természetes menedékét?!

Azt azonban meg fogják engedni Genf polgárai, hogy a tél félelmetes a Léman partján. Borzongásom, fizikai lehangoltságom menthető volt tehát január e reggelén, midőn felkelve, az ablak füvegén át konstataáltam, hogy a kétségbeesés és öngyilkosság légtöve ez, ez az utálatos köd, mely áthat a legvastagabb legtömböb falon is.

Egyszerre csak barátom, kinek vendége valék, belépett szobámba s vígan kérdezé:

— Akarja-e látni a napot?

* Coppée Ferencz gyönyörű kötetéből: *La bonne souffrance*. Paris. Alphonse Leméux, Éditeur 23—31. Passage Choiseul, 23—31. 105—114 lap. A világszerte ismert költő, ki 1885-ben *Lesseps* s annyi nevezetes francia társaságában Budapesten is járt s kinek költeményeit iskolai és irodalmi ünnepélyeken nálunk is szeltében szavalják (itt Váradon néhány éve maga Endrédi Sándor szavalta egyik versét), hosszas és fájdalmas betegsége alatt teljesen a kereszténységhez, még pedig a teljes, gyakorlati kereszténységhez tért vissza, melynek a főnt nevezett gyönyörű kötet minden darabja ékesszóló tanúsága.

kosoknak lennetek szabad, — de nem illik.

Nincs ebben a nemzetben többé azaz erkölcsi erő, melylyel a mammon hatalmából szabadulni birna. Mindenki elismeri, még a legmegrögzöttebb merkantilisták is, hogy azok a nemzetgazdasági elvek, amelyeket a szabadelvűség oly könnyelműen alkalmaz, romlásba viszik a nemzetet, mindenki megvallja, hogy azon szükségleteket kielégíteni, azon igényeknek megfelelni, amelyeket a pusztuló nemzet érdeke előtérbe tol, a szabadelvűség politikai rendszerével és elveivel többé lehetetlen, — de azért nem csak-hogy hozsannát zengenek ezen politikának, hanem a konzervativizmusnak, a keresztény gondolkodásnak és a tiszta hazafiságnak minden megnyilatkozását kigunyolják, megbélyegzik, sőt üldözik.

Ezt a lethargiát nem fogja még az éhes kivándorlók ezreinek siralmas csoportja és jajszáva sem megszüntetni. Utóvégre a szegény nép kivonul és talál magának munkát idegen földön. Aki nem talál, elpusztul. Egyszer úgy is meg kell halni. Mit törődik azzal a liberálizmus, hogy ezeka kivándorlók ezer év viharait küzdötték itt keresztül? Mit törődik azzal a szabadelvűség, hogy az ő kerületeiben legnagyobb az anyagi és erkölcsi nyomor? Jönnek éjszak felől új honfoglalók, új államalkotók, ezek majd élelmesek lesznek és megfizetik az adót. Az pedig mindegy, hogy az adót ki fizeti meg, csak legyen pénz fegyverre és választásokra.

Ily siralmas állapotokat idézett elő a nemzetnek rövid látása, melynél fogva még mindig azokban bizik, akik a nemzetközi nagytőke rabszolgajármába hajtvá hazánkat, teli erszénnyel és jóllakottan nézik a kivonulókat, akik éhesen és rongyosan mennek »új hazát keresni — túl a tengeren!«

Gedeon.

A király személye körüli miniszter tárczája.

Soha miniszterelnöknek annyi baja nem volt még a maga kabinetjével, mint Széll Kálmánnak. Az utóbbi napokban a sajtót az a hír

árta be, hogy gróf *Batthyányi* Lajos, a volt fiumei kormányzó lesz a király személye körüli miniszter. A hír annál valószínűbb volt, mert gróf Batthyányi népszerű ember a szabadelvű pártban és ő lett volna az egyetlen, a kinek személyében a párt különböző frakciói, a melyek egymással folyton farkasszemet néznek, talán megegyeztek volna. És ilyenformán Széll Kálmán ezt a gondot lerázhatta volna a nyakáról. Azonban ez a reménye is meghiusult. Gróf Batthyányi a neki följánlott tárczát *visszatulajozta*. És így megmarad megint a státus quo ante. Széll Kálmán a pártban duló harcok folytán tovább is negyedfélszeres miniszter marad: miniszterelnök, belügyminiszter, király személye körüli miniszter és ha a király előtt reprezentálni kell, kultuszminiszter.

ORSZAGGYÜLES.

A képviselőház mai ülése.

Budapest, márcz. 21.

Elnök: *Perczel* Dezső.

Apáthy Péter az összehírdetlenségi bizottság nevében jelenti, hogy Tallián Béla részén összehírdetlenségi eset nincs.

Vallásos nevelés.

A közoktatásügyi költségvetéshez elsőül

Páder Rezső szól. Az iskoláknak államosítását nem szereti, mert a felekezeti iskolákat bénítja. Igaz vallásosság csak felekezeti alapon lehetséges. A minden felekezeti választalat ledöntő irány csak vallástalan és önmagukkal meghasonlott ekszisztenciák vágya, különösen helytelen, hogy nemcsak ott állítanak fel állami iskolákat, a hol nincs iskola, hanem ott is a hol felekezeti iskola van.

Megütkezését fejezi ama legújabb furcsa tanító eszköz fölött, hogy a gyermekeket színházba viszik, ugynevezett ifjúsági előadásra. Nemcsak műérzéke fejlődik a zsenge ifjúságnak az előadásokon, hanem nagyváza, túlzott igénye, érzékisége is. Sajnálja, hogy a tanárok nem mernek ez irány ellen fellépni. Kéri, hogy az iskolák túlszűfoltóságán is segítsenek.

Tanárok fizetése.

Komlóssy Ferencz a középiskola tanári egyesületnek a fizetés emelés érdekében való

kérelmét ajánlja a Ház figyelmébe. Kimutatja, hogy alig 120—130,000 az a ktlömbözöt, a melylyel a tanárok kérését teljesíteni lehet. Határozati javaslatot nyújt be, melyben utasítani kívánja a kormányt, hogy a középiskolai tanárok fizetésének rendezéséről az 1893. IV. törvényzikk értelmében póthitel útján gondoskodjék. (Helyeslés.)

Egységes középiskola.

Major Ferencz a középiskola egységesítésének a hive. Nem barátja azonban a polgári iskoláknak és azt hiszi, hogy a középiskola egységesítésével és a népiskola fejlesztésével mellőzni lehet a polgári iskolákat. Nem helyesli, hogy a népiskola termében a kereskedelmi és gazdasági tárgyak is helyet foglaljanak. Felhívja a kormány figyelmét az egyetem orvosi karán tapasztalható hiányokra. Abszurdumnak tartja, hogy az orvosi gyakorlatok után a kész orvosok még külön igazságügyi orvosi vizsgát követelnek.

Sürgeti a műegyetem megépítését, már azért is, mert évente 40,000 forintot fizetnek el bérházakra, melyekben a műegyetem egyes termeit el kell helyezni. A költségvetést magát általában elfogadja. (Helyeslés.)

A piaristák iskolái.

Lázár György beszélt ezután. A népiskolai törvény revízióját sürgeti. Teljesen egyetért a középiskolai tanárok fizetése rendezésében Komlóssy Ferenczszel, de felhívja a kormány figyelmét a kegyesrendi tanárok helyzetére is. Olvasta, hogy a rendet válság fenyegeti. Az aggodalom — amint utánjárása folytán megtudta, — nem alaptalan. A tanárképzés évi 60—70 ezer frt deficitet ró a rendre és kiapadt már minden forrása. Azt hiszi, hogy ezt a hazafias rendet annak az államnak kell kiségitenie, mely az állam kulturájának századokon át emelője volt. A harmadik egyetem felállítását már készletelni nem lehet. Ez a harmadik egyetem ügyének a végtelenségig való elhalasztása, mert nincs egyetem, melynek a fejlesztése valaha kifejezhető lenne. A költségvetést elfogadja. (Helyeslés.)

A felsőbb oktatás.

Berzeviczy Albert a budapesti egyetemről, majd a kolozsvári egyetemről szól, mely valóban kulturális missziót, hazafias feladatot teljesít s élénken ellentmond annak a skepsisnek s azzal szembe szállásra szólit, mely a harmadik egyetem felállítására irányában több oldalról nyilvánul.

Eleinte azt hittem, hogy valami rossz tréfa ez. De mégse. Hiszen misem volt könnyebb. Mindössze kocsi kelle ülnünk s bizonyos magasságig fölökcsikázunk. Salávé magaslatig, aztán gyalog menni egy keveset s fölül emelkedvén a ködön, láthattuk a napot s a kék eget.

Legyünk igazságosok. Páris nem nyújthatja ezt a gyönyörűséget télen, még a Montmartrenál a Sacré Coeur tornyairól se.

Gondolhatják, hogy örömmel fogadtam tehát az ajánlatot s félóra mulva egy igen kényelmes landauerben ültünk, de melynek ablakait átlátszatlaná tette a sűrű köd lecsapódás, elszigetelve minket a külső világtól.

Elég sokáig robogtunk kezdetben ügetve, aztán lépésben, nem igen véve tudomást az emelkedésről, legfeljebb a lovak erőfeszítéséből, melyet oly jól meg lehet érezni a kocsi belsejéből. Mikor aztán megállott a kocsi, kiszállottunk, sűrű felleg középette.

A hideg igen csipős volt. Tíz lépésnyire se igen láttunk magunk előtt. Pedig ugyancsak lábunk alá kellett néznünk, hogy föl ne botoljunk a kerékvágásban, a félig fagyott saron. Jobbra balra fatörzsek emelkedtek félig elmosódva, mintegy vattába takarva. Ámbár akkor még elég jó gyalogló valék — sajna, most már nem igen mondhatnám ezt — a mászás mégis keménynek tűnt fel előttem. Izzadtunk a palotát

alatt, lihegtünk, orrunkon, szájunkon csak úgy füstölgött ki a meleg levegő, menten elvegyülve a sűrű ködbe. Ezalatt botunkra támaszkodva az alpinisták hosszú, lassu lépteivel haladtunk, emelkedtünk följebb följebb a fehér gözben.

Végre ritkulni kezdett az, gyöngéd rózsaszínt öltött, a napfény előérzetében. A célhoz közel valánk. Egyszerre csak az örökzöld bokrok színe, a tölgyek szemesés kérge kibontakozott, a fenyvek csucsa ki-kiemelkedtek a párázatból s fejünk fölött feltűnt a legszebb, leggyönyögebb kék égboltozat.

Az ég, az ég! A felhők fölött valánk.

Ha száz esztendeig élnék is — amit épen nem kívánok s a mi elvégre is képtelenség volna, — akkor se feledhetném azt az örömet, elragadtatást, azt az ittasultságot, amely hatalmába ejtett s átjárt e csudás látvány föl-táruktakor.

Egy hegyfoknak szélén voltunk, köröttünk, minden oldalról egy óriás tengerből-féle terült el, tejszínben a felhő, melyen keresztül hatoltunk s melynek mélyén valahol lehetett Genf tavastul együtt.

A ködös tenger mélyéből fel-felhatolt a zaj, kiáltás, a kocsi robogása, a vasutak füttye, egy nagy város minden lármája. A titokteljes Atlantis-ra gondoltam; Is város legendája jutott eszembe, melyet Morbihan hullámai nyeltek el

s melynek harangjait vélik hallani a matrózák szerencsétlenség idején.

Szemben velünk, vagy hogy úgy mondjam, a tulsó parton emelkedett ki a felhők közül a Jura láncza, egész fehérén, míg jobbra tőlünk a tej-óceán elveszett a látóhatáron s észrevétlen árnyalatokban egygyé olvadt az ég halvány azurjával. Néha néha egy egy tavi sirály bukott föl hirtelen a ködös mélységből, majd visszavetette magát egy éles sikoltással a tengerbe, mintha csufolni akarta volna a nagy város lakóit, kik ott lenn, az örvény mélyén csusztak-másztak. Mi sem lehet fantasztikusabb, mint ez a fehér tenger, melyből előszökkentek s melybe visszabuktak szünetlenül az ég, s a tó madarai. És mind-e csuda fölött az ég közepén a téli tiszta és hideg nap ragyogott diadallal, gyönyörű árnyalatu mályvaszínt öntve a távoli havasokra, ragyogtatva körülöttünk mint valami csudás zománczot, a nedves lombzat zöldjét.

Igen, mindig visszafogok rátok emlékezni, szívem gyönyörteljes feldobbanása, lelkesültségem mély sóhaja, midőn a komor és egészségtelen ködön áthatolva, a természet e tündérszép látványa ragyogott körül s szinte elvakított ennyi fény, ily tündöklő tisztaság.

Komjáthyval polemizálva azt mondja, hogy az a veszély, melyet Komjáthy kiált, nincs meg. Nem a nemzet közönyös, mert ez volna az igazi baj, hanem egyszerűen a nemzet nem látja oly nagyra a veszélyt. 30 év óta igen is nagy haladást tett a nemzet s nincs oka valami rémes veszélytől tartani. Abban sincs igaza Komjáthy-nak, hogy az 1818-iki nemzeti-törvényt ráoktrojálták a nemzetre; ellenkezőleg egy diadalmas harc befűzése volt. Akkor a nemzetiségek szét akarták darabolni az országot nemzetiségi vidékekre. Azonban hiszen azok a törvények, melyek 1868 óta keletkeztek, mind előrehaladottabb nemzeti álláspontot foglalnak el. És ezeket a szabadelvű-párt alkotta.

Komjáthy: És hogy van végrehajtva.

Berzeviczy: Ahogy a viszonyok megengedték. Ha a kormány a nemzetiségi vidékeken annyi állami iskolát nem állított volna, még több eltűnődött községről lehetne beszélni. Melegen szól azután az országos ifjúsági torna-versenyekről. Az az ország, mely százazreket áldoz löversenyre, áldozhat hat-hétezer forintot erre a célra. A képző művészet terén tulprodukczióval találkozunk és ennek főokát az új irányban látja. Figyelmeztet arra, míg az új divat termékei nem találnak vevőre, addig néhány elhunyt művésznök hátrahagyott műveit szétkapkodják.

Melegen szól a *vidéki muzeumokról* és az összes művészet érdekeiről.

A költségvetést elfogadja. (Helyeslés.)

Öt perc szünet.

Szünet után.

Az államtitkár beszéde.

Zsilinszky Mihály államtitkár előbb a budapesti egyetemre vonatkozó megjegyzésekre reflektál. Majd a művészetéről beszél s hálával emlékezik meg az Andrássyakról, Berzeviczyról, Hock Jánosról, a kik a művészet terjedése érdekében nemcsak a fővárosban, hanem a vidéken is nagy jóakaratot fejtenek ki. Kiválóan fontos e téren, hogy az ifjak művészeti érzéke fölébressztessék. E tekintetben a vidéken a tanárok, nyári tanfolyamokat rendeznek. De a népiskolákban és polgári iskolákban is fali táblák állítottak be, melyekkel a hazafias művészet oktatása a cél. (Helyeslés.)

Komjáthy-nak is csak azt felelheti, hogy a magyar faj nincs oly veszedelemben. A baj abban volt, hogy gazdáink pl. az oláh vidékeken a cselédség kedvéért megtanultak oláhul, holott egy kis eréllyel megtaníthatták volna ezeket magyarul. Egész ezredévünk nem tud oly sokat felmutatni a magyarosítás terén, mint az utolsó 33 év alatt. Hiszen Mátyás királyról mindent el lehet mondani, csak azt nem, hogy magyarosított. Az olasz nyelvet, azt igenis,

De hát miért kísért ma életem e talán egyetlen oly csudás elragadtatásának már oly távoli emléke, miért kísért oly makacssággal.

Ah, mert csak az imént oly kegyetlenül szenvedék, azaz hogy szenvedek ma is, naponta testben, mert ime itt van már előttem az élet tele, az öregség, a gyengeség. Még nem is olyan rég ez a súlyedés kétségbeejtett s szinte elfu-ladtam a sötétség ködében. Mily szerencse hogy ekkor egy kegyes, atyai barát keze érintett, s rávett szilárd jósággal, hogy induljak utnak a világosság felé! Mily szerencsésnek mondhatom magamat, hogy újra találtam önmagam mélyén, lelkem egy részét, gyermekkorom fohászait. Oh mily édes dolog az alázatosság, a bizalom, az engedelmesség! Alig értük el az első állomást, már is szétfoszlott a kevélység, a tisztatlanság köde, mely elburkolta előlem a jó utat!

Följebb én lelkem! Mindig magasabbra! Túl mindazon, amit az égből láthatunk! Minő emléket idéztem föl csak az imént? A hegyek között utam a nap felé vitt. Ma pedig, ma hasonlíthatatlanul tündöklőbb ragyogás felé emelkedem: mert ahogy Michel Angelo mondta, nagyon szépen mondta: a nap nem egyéb, mint merő árnyéka Istennek.

1897. október 28.

hatalmasan kultiváta. Báró Eötvös József volt az, aki magyar nemzeti alapot lefektette s ez alapon fejlődünk tovább szerencsésen.

Az államtitkár ezután Wlassics minisztert védi a támadásokkal szemben s bizonyítja, hogy sok nagy ideát kezdeményezett s valósított meg, mint a testi nevelés, a női iskolák fejlesztése stb. Józanul és lelkesen fogja fel hivatását.

Erővel nem államosítanak.

A felekezeti iskolákat nem akarják megszüntetni, az erőszakos államosítás a miniszter intencziója ellen van.

Beszéde végén lelkes hangon emlékezik meg a haza kulturális felvirágzásáról. A költségvetést elfogadásra ajánlja. (Éljenzés.)

Szell Kálmán kijelenti, hogy közte és Wlassics miniszter között semmiféle kontraverzia nem forog fenn, mert vele mindenben és mindig egyet értett.

A tárczát általában elfogadták s a részleteknél néhány tételt.

Szell Kálmán miniszterelnök betérjett a kvóta-bizottság választását, mely fölött hosszabb vita indult meg. E fölött a Ház holnap fog határozni.

Sikkasztó a kassa-oderbergi vasutnál.

Pichler interpellációja a kereskedelmi miniszterhez:

1. Van-e tudomása a miniszter urnak arról, hogy állítólag az államilag garantált es. kir. szab. kassa-oderbergi vasut finanziaális kezelésében évek óta óriási visszaélések és sikkasztások történtek, melyek által évente a vasut jövedelme tetemes összeggel károsodott meg, mely összeget a vállalt garancia folytán a magyar állam volt kényszerülve évenként megtéríteni.

2. Igaz-e, hogy a vasuti kezelés és a sikkasztott összegek megállapítására a kereskedelmi miniszter egy kormánybiztost küldött ki.

3. Igaz-e, hogy ugyanezzel a céllal a kereskedelmi miniszter is egy kormánybiztost küldött ki.

4. Ha a fentiek megfelelnek a tényeknek, hajlandó-e a miniszter ur annak idején a kormánybiztos működéséről beszámolni.

A megye közgyűlése.

Nagyvárad, márcz. 21.

Nem jó előre hangoztatni, hogy »csupa érdektelen tárgyai vannak a közgyűlésnek«, vagyis ezután a megyei közgyűlések előtt ép úgy meg kell ütni a nagy dobót, mint akármely hangverseny előtt, hogy minden jelenlevő gyönyörűségére telt ház legyen.

A mai tavaszi közgyűlés egyike volt a legnéptelenebbeknek. Vidékiek alig egy néhányan jelentek meg s legtöbbszörre a helybeliek jöttek föl az ürességtől kongó terembe, hogy vidéki ismerősöket láthassanak, de miután ezek hiányoztak, a helybeliek is csakhamar elszállingóztak.

A közgyűlésen megjelentek **Széchenyi** Jenő, **Radnai** Farkas és **Fetser** Antal kanonokok is. Kevéssel a közgyűlés megnyitja után pedig **Tisza** István és **Kálmán** grófok is megjelentek és a terem egyik részében csakhamar egész udvar képződött körülöttük.

A közgyűlés lefolyása a következő volt:

Beöthy László főispán elnöklete alatt jelen voltak:

Szunyogh Péter alispán, Papp János főjegyző, dr. Wallner Ödön t. főügyész, Miskolczy Árpád főszámvető, Cziffra Gerő főpénztárnok, Hranyiczky Károly, gróf Tisza István, Radnai Farkas, Széchenyi Jenő, gr. Tisza Kálmán, Örley Kálmán, Fetser Antal, Fassie Tódor, Platthy Miklós, Klobusiczky István, Vidovits György, Nagy Márton, Rednik Gábor, Szathmáry Király Andor, Olasz József, Réz-

mann Márton, Korda Antal, Csapó Sándor, Kikinday Gyula, dr. Fássy Lajos, dr. Márkus László, Juricskay Zoltán, Juricskay Ákos, Racsek János, Lestyán Adorján, Schwartz Ferencz, Beöthy Attila, Biczay János, Reinle Gyula, Rezey Gusztáv, Zathureczky Albert, Dely Imre, Weiterschütz János, Beöthy Dávid, Lázár Zoltán. Alispáni előadók: Baranyi Andor, Bán Zsigmond, Keszthelyi Zoltán tb. főjegyzők, dr. Cziffra Kálmán, Balogh Elemér, Biszterszky Elemér, Balásházy Zoltán, Beöthy Lajos aljegyzők.

Papp János főjegyző felolvassa az alispáni jelentést.

A lefolyt évnegyedben a közegészségügyi állapot kedvezőbb volt, mint az elmúlt negyed évben, a hivatalos orvosok ugyanis 10928 beteget gyógykezelték, tehát 253 beteggel kevesebbet mint a múlt évnegyedben. A hevenyfertőző betegségek közül a *roncsoló toroklob* 9 járás 20 községében fordult elő, összesen 73 esetben, ezek közül meghalt 18, meggyógyult 36.

Vörheny 12 járás 31 községében fordult elő 441 esetben, ezek közül meghalt 99. Hasi hágy-máz 10 járás 20 községében fordult elő 54 esetben, ezek közül meghalt 11.

A közlekedési utak a kövezett utak kivételével a folytonos esőzés és enyhe időjárás miatt majdnem járhatatlanok voltak.

Az igazoló választmány jelentése szerint **Csapó** Sándor virilis tag a választottak névjegyzékébe vétetett föl s ezért helyébe a következő póttag hivatott be. Tudomásul veszik a számonkérőszék terjedelmes jelentését a vármegye központi és járási hivatalai által végzett irodai munkákról. A vármegyei gyámpénztárnál szükségessé vált egy kiegészítő erő alkalmazása, melyre nézve a közgyűlés az alispánnak megadta az utólagos jóváhagyást.

A megyei nyugdíjbizottság jelentésében kiemeli, hogy a vármegyei t. nyugdíjalap annak daczára, hogy nyugdíjasok által több, mint 15000 frtig van igénybe véve, örvendetesen emelkedik. A múlt évben a nyugdíj-alap 2416 frt 87 kr., a rendelkezési alap pedig 217 frt szaporulatot mutat föl.

Nem kis feltűnést keltett az állandó választmány véleménye egy belügyminiszteri rendeletet illetőleg, mely a törvényhatóságot utasítja, hogy a rendőri hatóságot új nyomtatványokkal lássa el. Az állandó választmány fölemlíti, hogy a vármegye házi pénztárán már 70,000 kor. teher van az iroda felszerelési és nyomtatvány beszerzés czimén és a pénztár újabb terhet alig viselhet el. Ennek folytán a választmány ez újabb költség megtérítését tanácsolja. A véleményt a közgyűlés egyhangulag elfogadja.

Újabb állások rendszeresítése.

Ezután az újabb állások rendszeresítése került tárgyalás alá. Az árvaszéknel felszaporodott munka mennyiség okvetlenül újabb állások rendszeresítését vonja maga után. Az állandó választmány javasolja tehát, hogy egy ülnöki és egy másod ülnöki állás rendszeresítessék, továbbá még egy gyalog hajdúi állás, mely a fizetési fölemelésekkel mint egy 8350 korona újabb költséget fog okozni. E költségak iránt a közgyűlés fölterjesztést fog tenni a belügyminiszterhez.

Alispán ezenkívül még előterjeszti, hogy az új bűnvádi perrendtartás következtében személyzet szaporítás vált szükségessé a járási főszolgabíróknál. A belügyminiszter e tekintetben javaslat tételre hívta föl a vármegyét, hogy minő személyzet szaporítások lennének szükségesek az új perrendtartással. Ő véleményadásra szölitotta föl a járási főszolgabírakat e tekintetben, de a vélemények még nem érkeztek be és így még nem tehet javaslatot a szükségessé vált személyzet szaporításra vonatkozólag, hanem indítványozza, hogy bizza meg őt a közgyűlés azzal, hogy a vélemények beérkezés után e tekintetben javaslatot tehessen a miniszterhez.

A közgyűlés az alispán indítványát egyhangulag elfogadja.

Törvényhatóságok átíratái.

Együttesen vették tárgyalás alá a társ törvényhatóságok különféle átíratait, melyekkel szemben a közgyűlés igen lojalisan járt el, kivéve Ugocsa megye átíratát, mely a br. Pe-

rényi szoborbizottság segélyezését kérelmezte, de a vármegye tekintettel arra, hogy e célra nincs alapja, egy krajczárt sem adott.

Pártolja Zólyom megye és Eger város tanácsának kérvényét a hazai iparpártolása iránt. Hevesmegye és Szatmár város kérvényét a bor-italadó leszállítása és az olasz borvám föl-emelése iránt s tudomásul veszi a belügyminiszter átiratát a hazai gyufagyárak pártolása iránt. Ugyancsak pártolja Versecz város kérvényét az olasz bor behozatalának korlátozása és Szabolcs vármegye átiratát a pálinka ivás korlátozása tárgyában. Ezen hasznos, jóra való eszméktől szinte fölkelte a közgyűlés és nagyon tudta sajnálni, hogy e sok szép tárgyú kérvényeket mind a képviselőház irattárának molochja fogja elnyelni.

Béke poraikra!

Vita egy pénzszekrény fölött.

Az ügy érdeméhez képest tulságos nagy vita fejlődött ki egy Wertheim szekrény beszerzése körül. Az államépítészeti hivatal főnöke Kikinday Gyula ugyanis egy pénzszekrényt szerzett be a kezelése alatt levő értékek megőrzésére és kéri annak beszerzési árát a 175 koronát a vármegyei pénztárból kiutalni. Az ügy körül nagy elvi vita fejlődött ki.

Hegyesi Márton: A vér arczomba szökik, hogy nem tudunk adni semmit a br. Perényi szoborra, de megnyugtat az a körülmény, hogy nincs erre pénzünk. És most azt látom, hogy egy olyan szekrényre, mely állami értékek őrzésére szolgál, kell lenni pénznek még is. Indítványozza, hogy az összeget, mint a mely nem tartozik egyáltalában a vármegyére, ne fizessék ki.

Vidovich György úgy hallotta, hogy ezt az összeget az utadó alaptól fizetnék ki, a mikor azonban a vármegyében olyan tőrhetetlenül rossz utak vannak, akkor ne vegyünk pénzszekrényt, hanem csináljunk inkább utat.

Kikinday Gyula hangsúlyozza a pénzszekrény szükségességét.

Fetser Antal: Arról van szó tekintetes bizottság, hogy egy hivatalnok közérdekű költséget csinált. Ki fizesse most már ezt a költséget? A hivatalnoktól ezt lelkiismeret szerint nem kívánhatjuk, az állam nem fizeti, tehát fizesse meg a vármegye, a kinek értékeire felügyel. (Helyeslés!)

Beóthy László főispán szerint ez a pénzszekrény szolgál úgy az államnak, mint a vármegyének.

Vidovich György: Ugy hallottam, hogy a közoktatásügyi miniszternek 48000 koronáját őriznek benne, tehát fizesse ki az állam.

Beóthy László főispán: Indítványozom t. közgyűlés, hogy utaltassék ki ez összeg a megyei pénztárból és utasítsassék az alispán, hogy ez összeg visszafizetése iránt intézzen kérvényt a miniszter urhoz.

Vidovich György ellenindítványt ad be. A közgyűlés a főispán indítványát fogadta el.

Apróbb ügyek.

Nagy meglepetés közt olvasták föl a földmivelésügyi miniszter leiratát a törvényhatóságokhoz, melyben azt írja a miniszter, hogy a közgyűlés kérelmét kulfuró készülékek használatra való átengedése iránt nem teljesítheti. A törvényhatóság most már maga szerez be ilyen készüléket.

Az alispáni pénzkezelési szabályrendelet módosítása tárgyában a javaslat elkészítésével alispán bízzák meg. A megyei távbeszélő hálózat tételénél jóváhagyják a hálózathoz szükséges oszlopokra megtartott árlejtés eredményét és a szükséges összegek kiutalását rendelik el.

Elfogadták a kórházi bizottság előterjesztését, hogy a Bihar megyei közoktatóknál tekintettel az előfordult betörésekre, egy éjjeli őri állást rendszeresítsenek.

Munkaközvetítésre a vármegye területére az alispán Weingartner Andor, a gazdasági egyet titkárát hozza javaslatba s a közgyűlés a javaslatot elfogadja.

A nagyszalontai-, sarkadi utvonali államosítási ügye is befejezést nyert ez alkalommal. A közgyűlés ugyanis kimondotta ezen utvonali államosítását és helyreállítására a közuti alap terhére 70000 koronát szavazott meg.

Egy elszámolt ajánlat.

Ezután a kavics szállítással kapcsolatban egy igen érdekes ügy került tárgyalásra.

Nem rég ugyanis az államépítészeti hivatal árlejtést hirdetett a megyei utak fenntartásához az 1900—4 években szükséges kavicsmennyiség szállítására. Az árlejtést mint legelőnyösebb ajánlattevő Kemény Salamon és fia aradi vállalkozó nyerte el. Nemsokára azonban a vállalkozó kérvényt intézett a megye alispánjához, hogy oldja föl ajánlata alól, mert az ajánlati összeget ő elszámolta, ajánlatában ugyanis néhány tételben korona helyet forintot vett és így volt ő a legelőnyösebb ajánlattevő.

A közgyűlés nem fogadta el a fölmondást, hanem utasította Kemény Salamon és fia vállalkozó céget, hogy a szerződés megkötésére 8 nap alatt jelentkezzen a megye alispánjánál, különben bánatpénzre a közuti alap tulajdonába megy át és a kavicsszállítás pedig a legközelebbi ajánlattevőnek fog adni.

Délafrikai háború.

London, március 21. Roberts lord egy tegnapelőtt kelt bloemfonteini táviratban azt jelenti, hogy megkapta a választ arra a táviratára, a melyet Krüger és Steyn elnökökhöz intézett a fehér zászlóval való visszaélés és a robbanó lövedékek használata miatt. Steyn elnök, a ki a választ aláírta, kijelentette, hogy nagyon fájlalna, ha olyan dolgok történtek volna, a minőket Roberts lord távirata említ, de Roberts lord téved. Steyn elnök azt mondja továbbá, hogy az angol csapatok követték el a bürokrá ráfogott jogtalanságokat és kijelenti, hogy robbanó lövedékeket sem nem vásárolnak, sem használatukat meg nem engedik. Ellenben nem vonja kétségbe, hogy Cronje táborában találhattak robbanó lövedékeket, mert tudomása szerint a búrok elvettek az angol csapatoktól ilyen lövészeket. Roberts lord megjegyzi, hogy a vizsgálat kiderítette Steyn állításának alaptalanságát s ezért nem tartja kívánatosnak a levélváltás folytatását.

London, március 21. Roberts lord jelenti Bloemfonteinből tegnapi kelettel: Kitchener lord megszállta Prieskát. A transzváli búrok a folyón át elmenekültek. Az angolok elfogták 33 búr katonát és zsákmányul ejtettek 200 fegyvert hozzávalóval, más szereket és robbanó lövedékeket. Steyn elnök ellenproklamációt bocsátott ki, a melyben közzé teszi, hogy minden polgárt, a ki nem akar Anglia ellen harcolni, árulóként agyonlövet. Bázutóföld határán kezdenek a búrok föllázadni.

Fokváros, március 21. Milner kormányzó kiáltványt bocsátott ki, a melyben közzé teszi, hogy a birodalmi kormány nem ismeri el Transzválban vagy Oranjé szabadállamban lévő földbirtokok, bányák vagy vasutak eladását, avagy a transzváli vagy oranjei kormánytól engedélyezett koncessiók megterhelését.

Egy megtagadott kérelem

vagy

Ha nincs pénz, igyál tifuszos vizet!

Nagyvárad, márcz. 21.

Ha a statisztikai tabellákat megnézzük az ország közegészségügyi viszonyairól, ott találjuk Bihar megyét a legnagyobb számú adatokkal jelölve, vagy a grafikai táblákon a legvastagabb vonalakkal.

Aki figyelemmel kíséri a megyei főorvos jelentéseit a közegészségügyi állapotról, az egész csomó adatokat nyer erre nézve. Járványos betegségek dülnek mindenfelé meglehetősen nagy halálozási arányokkal. A tél folyamán hoztunk hírül egy nagymérvű tifuszos halálozást Bihar vármegye egy népes községében. Az előtt is, azután is dultak a járványos betegségek az egész megyében. Bihar vármegyében még egy különös, a kukorica kenyér tulságos élvezetéből származó betegségeket is fedeztek föl s a helybeli orvos-egylet mint valami unikumot szemlélte ezt a különös betegséget s csak azután jöttek annak tudomására, hogy hiszen ez a betegség nem is unikum a megye területén, mert szórványosan már több esetben előfordult.

No lám! Azt sem tudjuk már ebben a nagy Biharországban, hogy mink van.

Miért ilyen a közegészségügy? Szakértő orvos emberek azt állítják, hogy a megye nagy részén, a hol éppen a járvány fészkek vannak, a nép táplálkozása gyenge és az egész megye területén rossz az ivóvíz és mi el is hihetjük ezt az orvosoknak.

Az ivóvíz tekintetében szinte botrányos állapotokat beszélnek mindenfelől. Azt mondják, hogy a közegészség ezen része teljesen kibukott a közigazgatás keretéből. Nem gondol rá senki, se hatóság, se a magán ember s úgy veszik az egészet, mint valami megváltozhatlan természeti csapást. Pár öre leásott sárgódrök képezik a kutat, a mely télen át betelik hó lével és így elég lesz nyár közepéig. Némely száraz nyár közepén már egy csöpp víz sincs a kutakban s a melyikben van, azt a tulajdonosa úgy őrzi, mint valami kincset s a lakosok a harmadik határba el is járnak vizért. Hiszen csak a minap irtuk, hogy egy belényesi járásba tartozó község lakosai a községen keresztül folyó patak vizét használták. Egyszer azonban a patak vize annyira megromlott, hogy szinte ihatatlanná vált. Néhány nap múlva meg is találták ennek az okát, egy feloszlásnak indult nyuzott lovat a patakban, a melyet egy szénégető cigány dobott oda.

Most már megint jó vizet ihatnak az illetők, a cigányt pedig elcsukták köztisztaság elleni vétségért.

Bocsánat, hogy előre siettünk, mert ez még csak a napokban történt, de már a téli közgyűlés alkalmával is történt valami gondoskodás a megyei ivóvizokról. — A közgyűlés ugyanis kérvényt intézett a földmivelési miniszterhez és hivatkozva a rossz közegészségügyi állapotokra, két kulfuró készüléket kért. Kíváncsian vártuk a miniszter választát, hogy hát vajjon a miniszter megkönyörül-e a megyén és ad-e vizet Biharországnak.

A mai közgyűlésen végre megtudtuk a választ. A miniszter a legnagyobb készséggel bocsátja rendelkezésére a megyének a kulfuró készüléket, de nem viseli a költségeket mert erre nincs fedezete. Az a bizonyos választ! Vagyis ha van pénz rá ihat sz tiszta vizet, ha nincs pénz, igyál tifuszos vizet. De hiszen Ök-rös, Olcsa, Kalácsa, P.-Szusság a 120 %-os

községi adót fizetőknek nincs pénze, a megyének nincs erre u. n. alapja és így nem nehez levonni a konzekvenciát: — igyál tifuszos vizet.

A mai közgyűlésnek is föltűnt ez a fölülmulthatatlan logikájú miniszteri válasz, annak dacára, hogy közgyűlés olyan álmosan siklott keresztül minden tárgyon és elhatározta, hogy majd megoldást keres miniszter nélkül, de vizet szerez minden áron. — Ez pedig ismét olyan határozat, a melynek realizálásába beletelhetik 2 nap, 2 év, vagy egy egész öröklét.

Hogyan fog tehát fakadni az az üdvözítő forrás? Mégis csak a miniszterrel kellett megértetni, hogy itt nem a Körösnek a Fekete-tengerrel való összekapcsolásáról van szó, hanem arról, hogy legalább vizet adjon azoknak, a kiknek tisztességes megélhetést úgy sem tud biztosítani.

UJDONSAGOK.

A miramarei esküvő

A külügyminiszter lapjának, a *Fremdenblatt*-nak jelentése szerint ma d. e. 10 órakor fog végbemenni a páratlanul szép fekvésű és pazar szépségű miramarei kastélyban az özvegy trónörökösnek, *Stefánia* főherceggasszonynak esküvője *Lónyai* Elemér gróffal.

Csaknem egy félesztendővel ezelőtt merült fel először a hír e regényekbe illő esküvőről. Azóta a művelt világ sajtója ugyszólván nap mint nap foglalkozott vele. Mindenféle érthető érdeklődést keltett, nálunk Magyarországon pedig érthető rokonszenvet, sőt lelkesedést.

József nádor unokája, a megsiratott daliás magyar királyfi fiatal özvegye, — magyar mágnás felesége lesz.

Kedves, mondhatatlanul kedves volt ez a hír Magyarországon, olyan kedves, hogy az utolsó perczig alig tudtuk hinni, hogy igaz lesz.

A régelmult időkben, mikor még meg volt a nemzetnek a szabad királyválasztás joga, megtörtént egyszer, hogy egy magyar főnemes, az ország javarészenek jelöltje Szent István trónjára, királyleányt kapott feleségül, de az is csak idegenből, Lengyelországból tudott kapni. Hogy a mostanihoz hasonló esetet találjunk, az Árpádok korába kellene visszamennünk.

Ezért esett olyan jól a lelkünknek hallani azt, hogy az apostoli király felséges családja két szerető szív frigyével szorosabban lesz fűzve nemzetünkhöz s ismét közelebb jutunk egy nagy lépéssel ahhoz, hogy a felséges Habsburg-ház nemzeti uralkodó családunk legyen, egybeforrva a nemzettel érzésben, nyelvben és gondolkodásban.

Stefánia főherceggasszony, József nádor unokája mióta menyasszonya lett néhai emlékü Rudolf királyfinak, megnyerte a nemzet szeretetét. Mesés fényvel és határtalan lelkesedéssel fogadta őt a főváros mikor a királyfi oldalán ott megjelent.

Mikor rövid házaselet után özvegy lett, a nemzet osztatlan részvéte vigasztalta mélységes bánatában.

Most ismét mikor tizenegy esztendei özvegység után kezét egy magyar fő urnak

nyújtja, osztozik a nemzet örömeiben s igaz, zavartalan boldogságot kíván neki.

Budapest, márcz. 21. *Stefánia* esküvőjéről táviratilag jelentik hogy immár kétségtelen, hogy *Stefánia* özvegy trónörökösöt és *Lónyai* Elemér gróft holnap délelőtt tíz órakor a miramarei kápolnában esketik. Gróf *Lónyai* ma Triesztből átment Miramareba menyasszonya látogatására. A gróf csak néhány óráig marad Miramareban; estére ismét visszajön Triesztbe és csak holnap reggel közvetlenül az esküvő előtt megy ismét át Miramareba, *Erzsébet* főhercegnő ma délelőtt hagyta el a kastélyt. Triesztből táviratozzák nekünk, hogy *a bucszás anyja és leánya közt szivszaggató volt.* Az özvegy trónörökös egész kíséretével ott volt a pályaudvaron és addig nézett a vonat után, a mig *Erzsébet* főhercegnő zsebkezdőjének lobogását látta. A miramarei kastélyban a holnap esküvőre minden előkészületet megtettek. Az esküvőn csak nagyon kevesen lesznek jelen.

TAJÉKOZTATO.

A muzeum az egész téli idő alatt zárva.

Márcz. 23. Esküdtzéki tárgyalás.
Márcz. 23. Közúti vasút közgyűlése.
Márcz. 25. Szigligeti emlékünnepe.
Márcz. 27. Megyei közgyűlés.
Apr. 1. A kaszinó közgyűlése.

* **Uj esperes.** *Zelinka* János szentjohbi plébánosnak b.-endrődi plébánossá történt kinevezése folytán a margittai kerület esperessét vesztette el. Helyébe *Schlauch* Lőrincz bíbornok-püspök a margittai kerület esperesévé *Sperk* József margittai plébánost nevezte ki.

* **Kinevezések a vármegyénél.** Dr. *Beöthy* László főispán a tegnapi közgyűlés alkalmából kinevezte dr. *Bakacs* Béla és *Kelemen* Sándor szolgabírákat t. b. főszolgabírákká, *Ertsey* Géza közig. gyakornokot t. b. szolgabíróvá, *Racsek* János és *Kiss* Béla közig. gyakornokokat t. b. aljegyzőkké

* **Szigligeti színház.** Az új nagyvárad színház elnevezése már sokszor lett tárgyalva. Először felmerült az eszme, hogy »Városi színház«-nak nevezzék el diszes új színházépületünket, mig mások megfelelőbbnek vélték, hogy »*Szigligeti színház*« nevet nyerjen. A városi tanács felkéri a Szigligeti Társaságot, hogy a színház elnevezésére nézve tegyen véleményes javaslatot. — A színház épületében elhelyezendő emléktábla dolgát a vállalkozókra bizzák.

* **Pályázat jogtanári állásra** A pozsonyi jogakadémián a jövő tanévre a magyar közigazgatási jog s a magyar állam statisztikájának székére pályázatot hirdetnek. A pályázati kérvények április 30-áig adhatók be a pozsonyi jogakadémia igazgatójánál. A részletes pályázati hirdetményt a hivatalos lap tegnap közli.

* **A színházi díszlet-raktár.** A színházhoz szükséges díszlet-raktár felépítésére és október hóban leendő átadására a város kötelezte magát s így az építésre nézve mielőbb határozni kell. A színház mellett a Tóth Ferencz házból rendelkezésre maradt keskeny terület kérdésével kapcsolatosan kell ezt a kérdést megoldani. Alkalmasnak kínálkozott a díszletraktár céljaira a közel levő Középegyház tágas kertjének egy része, ha a háztulajdonossal megegyezésre juthatott volna a város s a fennmaradt keskeny területet a Középegyház tulajdonosa megvásárolta, illetve elcserélte volna. Erre előbb nem volt hajlandó,

később azonban oly értelmű beadványt intézett a városhoz, hogy átengedje városnak fennmaradó telekért a díszletraktárnak szükséges területet. A városi tanács tegnapi ülésében foglalkozott az ügygel s azt látta, hogy a csere nem volna előnyös a városra, már csak azért sem, mert telek átadásról lévén szó, a mig a kérdés kormányhatósági jóváhagyást nyerhetne, szeptember hónap is elkövetkeznék s nem jutna elég idő a díszlet-raktár felépítésére. Különbben a Középegyház tulajdonosai nem tettek pozitív ajánlatot. Bár a tanácsnak az a véleménye, hogy az egyedüli helyes mód, hogy a város tulajdonában levő 3. számú telek-szalagon építik fel a díszlet-raktárt, egy emeletes, csinos épületet, azonban *Komlóssy* József gazd. tanácsos tárgyaljon a Középegyház tulajdonosával a telkek átvételére vonatkozólag.

* **10.000 korona újabb kiadás.** Az új színház tervezésénél a költségvetésben nem gondoskodtak a színpadi butorok beszerzési költségeiről. Az összeállított jegyzék szerint pedig erre a célra tetemes összeg szükséges. A színház építésére felügyelő bizottság javaslata folytán a városi tanács előterjesztést tesz a holnap rendkívüli városi közgyűléshez, a mely szerint színpadi butorokra 10,000 korona költség megszavazását kéri.

* **Iparosok árucarnoka.** Részletesen ismertették a nagyvárad ipartestület beadványát, amelyben ipari árucarnok céljaira az új színház mellett egy megfelelő telket kérnek. Az emeletes árucarnokban nagyvárad iparosok készítményeit bocsátanák áruba s ez által vélnék nagyobb forgalmat teremteni az itteni kisipari készítményeknek. A városi tanács elvileg helyesli és teljesítendőnek tartja a kérelmet. Mielőtt azonban erre nézve előterjesztést tenne a tanács a város törvényharóságához, felhívja az ipartestületet, hogy az építendő árucarnok tervét, a kezelésre vonatkozó szabályzatot, díjszabást mutassa be; továbbá jelezzék, hogy a befolyó jövedelmet mily célra fordítják. Ha nyereségre akar az ipartestület dolgozni, akkor a város maga építi fel az árucarnokot, ha azonban a köziparosság élvezi a hasznot, átbocsátják jótékony célra az ingyen telket.

* **Uj kath. kör.** A belügyminiszterium a jáász-árok-szállási katolikus kör alapszabályait a bemutatási záradékkal ellátta.

* **A színház környéke.** A színház és új bazár-épület környékének rendezése és burkolása foglalkoztatta már a színház-építő bizottságot, tegnap pedig a városi tanács tárgyalta a kérdést. A tanács olyan javaslatot terjeszt a pénteki rendkívüli közgyűlés elé, hogy ha az ut kiszélesítése megengedi, a Fő-utcának Nagy Sándor-utcától Áldás-utcaig terjedő részén megahagyják a mostani kövezetet, ha azonban az egész uttest ujjaépítése ezen járdarész átalakítását is szükségessé teszi, már most véglegesen aszfaltból készítik ezt az utrészt. A színház és bazár körüli járdákat régi és részben új gránitkövel burkolják ideiglenesen, a mely burkolás szükség esetén könnyen és kevés költséggel felbontható.

* **Eihunyt 48-as honvédtiszt.** Egy derék öreg ur: *Jakó* Pál nyug. kir. járásbíró haláláról értesülünk részvétellel. A nagy idők egyik derék bajnoka hunyt el benne, a ki végig küzdötte a szabadságharcot mint honvéd főhadnagy; később az alkotmányos idő beálltával állami szolgálatba lépett s mint járásbíró szolgálta az igazságszolgáltatást. Nyugalomba vonulása után visszavonult birtokára s Derecskén lakott haláláig. Tagja volt a Biharmegyei törvény-

hatóságnak. Márczius 18-án hunyt el 3 napi súlyos szenvedés után s a temetése tegnap, márcz. 21-én nagy részvét mellett ment végbe Derecskén. Béke poraira!

* **Patkány az új színházban.** Vettük a következő levelet, mely tartalmánál fogva nem kis feltűnésre tarthat igényt. A levél a következőleg hangzik:

Tekintetes szerkesztőség!

Vasárnap délután alkonyat tájban az épülő új színházat jártam körül, mert nagyon érdeklődöm a folyamatban levő építés iránt és a mikor csak egy kis szabad időm van, mindig arra járok.

Éppen a régi Tóth Ferencz-féle ház még lebontatlanul levő részénél haladtam el, a mikor egy látvány bilincselte le. Honnan honnan nem, azt már nem figyelhettem meg, egy jókora nagyságu patkány termelt előttem s azután a léglátormelék és gerendák között egészen jól láttam, hogy befutott az új színházba. Én nem tudom, hogy mennyire baj az, hogy ha egy új épületbe, egy színházba a patkány beveszi magát, de azt tudom, hogy ez az állat sehol sem szívesen látott vendég. Szakértők talán a baj nagyságát jobban meg tudnák állapítani. Az épület alsó része különben még teljesen rendezetlen állapotban van, tehát a bajnak könnyen elejét lehetne venni s ezt az én tapasztalatomat ez uton hozom az illetékes körök becses tudomására.

Egy városi polgár.

* **Kinevezés.** Az igazságügyminiszter Héjja Kálmán kolozsvári joggyakornokot a tenkei járásbíróvához aljegyzővé nevezte ki.

* **Nagy ékszerlopás a fővárosban.** Az utóbbi időben a betörők megint erősen graszálnak a fővárosban és sűrűn ismétlődnek az olyan esetek, a mikor a gonosztevők álkulccsal nyitnak be a kiszemelt helyre. Az elmúlt éjjel ilyen módon nagyszabású betörés történt a fővárosban, még pedig egy élénk forgalmu helyen, az akácfa-utcában. Hölcel Bertalanak, az akácfa-utca 64. szám alatt van az ékszerüzlete. Este 8 órakor bezárták a boltot. Az éjjel aztán az üzletben betörés történt s a gonosztevők, — mert valószínű, hogy többen voltak, 160 korona készpénzt és nagyobb mennyiségű ékszert vittek el magukkal. Összeszedtek órákat, gyűrűket, lánczokat, fülbevalókat, a melyeknek az értéke mintegy 12.000 koronára rug. A betörés nyilván még az esti órákban történt, mert éjjelkor egy éjjeli őr észrevette, hogy az üzlet ajtaja nincs bezárva. Erről a fölfedezésről rögtön értesítette Hölcelt a házmestert, a ki viszont sietve értesítette Hölcelt a betörésről. A rendőrség még az éjszaka megkezdte a nyomozást. Igen valószínűnek látszik, hogy a betörést olyanok követték el, a kik a helyi viszonyokkal alaposan ismerősök.

* **Nagy sikkasztás a kassa-oderbergi vasutnál.** A P. N. tegnapi számában a következő szenzációs letartóztatást adja hírül:

A fővárosi rendőrség letartóztatta ma Szónyi Rikárdot, a kassa-oderbergi vasut főfelügyelőjét, ki hivataltársával, Berkes Lajos felügyelővel együtt a vasutársaságot öt esztendő óta több mint 148.000 forinttal megkárosította. A két főtisztviselő a visszatérítési osztályban volt alkalmazva és egy Mérleg-utcai nagy szállító cég alkalmazottjával összejátszva, a cégnek visszajáró szállítási többletről szóló nyugtákat nagyobb összegre javítva ki, kifizették és a többletet maguknak tartották meg. A két tisztviselő üzelmeire már hetek előtt rájöttek, hivatalukból el is bocsátották őket, de a följelentést nem tették meg ellenük, abban a reményben, hogy az ügyet rendezni fogják. A mult szerdán tartott igazgatósági ülésen mégis elhatározták, hogy a följelentést megteszik ellenük. Szónyit ma újpesti lakásán letartóztatták, Berkes azonban megszökött, állítólag Amerikába.

Mint tudósítónk távirja a fővárosból, a vasutársaság vezérigazgatója, Ráth Péter leköszön állásáról. Szónyi Rikárd Ujpesten háziur, több egylet elnöke, nagy tekintélyű ember volt.

* **Nem lesz drágább a kártya.** A pénzügyminiszternek az év elején kiadott rendelete, a mely az eddig használatba volt kártyák nagyobb részét kétszeres bélyegilleték alá vetette, annak idején a kártyázók között kellemtelen feltűnést keltett. Azért most örömmel fogják üdvözölni a pénzügyminiszternek újabb kibocsátott 19.067. számú rendeletét, a mely szerint azok a játékkártyák, a melyeknek fehér szélzetei, bezárólag a kártyaképet körülvevő keretvonalig, illetve a keretvonal belső szélességben együttvéve 8 milliméternél nem nagyobbak: a nem mosható kártyákra nézve érvényes illetékmérv alá vonandók, ha csak vizáló anyaggal fényezve nincsenek. A nagyobb szélzetekkel ellátott, valamint azokra a játékkártyákra nézve is, a melynek fehér szélzetei fekete képeretvonalak hiányában nincsenek észrevehetőleg meghatározva, a nagyobb bélyegilleték rovandó ki. Ennek a rendeletnek, a mely az év április elején lép életbe, az a jelentősége, hogy a legnépszerűbb kártyanemek ára nem fog megrágnálni. A különbség az eddigi állapottal szemben csak az lesz, hogy a kártyanemek szélei valamivel keskenyebbek lesznek.

* **Pénz veres Bács megyében.** A bácskai specialitások között nem utolsó hely illeti meg a pénz csinálókát, akik az egyforintosokat és koronásokat oly tökéletesen tudják utánozni, hogy gyártmányukkal elárasztották már az egész Bácskát, úgy annyira, hogy még a hivatalokban is nagy mennyiségben forog már a hamis pénz. Ez — mint levelezőnk írja — arra indította Bács vármegye alispánját, hogy átiratot intézett a csendőrpáncsnoksághoz, hogy a pénzhamisítókot tegye ártalmatlanná. Ez idő szerint a zombori, szabadkai, óbecsei és újvidéki szakasz páncsnokság őrsői, vagyis az összes bácskai csendőrség talpon van és erőlyesen nyomozza a pénzhamisítókot. A nyomozás eddigi szálat Gombóra vezettek, mely községet nagy számu csendőrség tartja megszállva és Simonyi József csendőrfőhadnagy vezetése alatt házról-házra járva kutatásokat tartanak. Eddig több mint 2000 hamisítványt sikerült összeszedniük, mely ölommal vegyített öntvényből készült s vékonyan ezüstözött — hamisítványok tökéletességét igazolja leginkább az, hogy a zombori kir. adóhivatal pénztáránál 250 drb. hamis ezüst frtotst fizettek be valódi helyett. A csendőrség által megindított nagyszabású nyomozás a pénzhamisítókot menekülésre kényszerítette. Ezt a körülményt igazolja az alábbi eset is. E hó 18-án este beállított Garán Braán József korcsmároshoz két uriasan öltözött idegen s vacsorát és szobát rendelt. A vacsorát a szobájukba rendelték s mi alatt vacsoráztak, a vendéglős kihallgatta beszélgetésüket, melyből Braun azt a gyanút merítette, hogy az idegenek pénzhamisítók. Ezt a gyanúját közölte a csendőrökkel is, kik éjjelkor felkötötték az idegeneket és igazolásra szólították fel. Ekkor kint, hogy az egyik idegen Petres Bálint, a váci fegyháznak 12 évig volt lőköja és csak az ősszel szabadult ki onnant. A másik Ötta Sándor egy katymári vendéglősnek elzüllött fia, mindkettő foglalkozás nélküli csavargó. Azaz nem is foglalkozás nélküliek, mert nagy buzgalommal folytatták a pénzhamisítást, mit leginkább igazolt az a gép, melylyel egy forintosokat lehet préselni s a melyet az illetőknél talált a csendőrség, a mikor igazolásra vonásuk alkalmával átkutatták a podgyászukat. Ezek — mint bevallották — a gépet akarták biztonságba helyezni a csendőrség elől, da rajta vesztettek. Társaikat azonban vonakodtak eddig megnevezni.

Igazságszolgáltatás.

Elítelt kártyázó társaság.

— Emberélet tizenöt krajczárért. —

A nagyvárad esküdtek tegnap itélkeztek a Varga Ferencz és társai margittai lakosok bün-

ügyében, a mely ügyről tegnapi számunkban már megemlékeztünk. A vádlottak padjára hatan kerültek: Varga Ferencz, a ki szándékos emberöléssel s tiltott szerencse játékkal volt vádolva és még öten, a kik tiltott szerencse játék miatt kerültek a vádlottak padjára.

Az utóbbi öt ember a kihágási törvénykönyv alapján volt vádolva, amennyiben azonban cselekményök összefüggésben volt a Varga által elkövetett emberöléssel, ők is az esküdtek elé kerültek.

A második vádlott a korcsmáros Rubin Sámuel volt, a kinek korcsmája a sárándi korcsma, a margittai sipisek találkozó helye. Ez ellen a vádlott ellen nem volt több terhelt adat, mint az egyik vádlottnak Vargának a vallomása, mig az összes többi tanuk s vádlottak javára vallottak. Daczára ennek, az esküdtek öt is bünösnek mondták ki. És az esküdtek nyugodtan is mondhatták ki a korcsmárosra a bünöst, mert hogy a híres sárándi korcsma milyen hely volt, mi sem ilusztrálhatja jobban, mint az a körülmény, hogy a hatóság elvonta az engedélyt a korcsmától és bezáratta.

Nincsenek vádlottak s tanuk.

Kilencz óra volt, amikor a törvényszék Millye Gyula kir. táblabíró elnöke alatt, Fassie Pál és Kurovszky Ferencz törvényszéki bírák s Gyenge Béla jegyző a terembe léptek. Ügyész Gáli Mihály kir. alügyész, védők dr. Adorján Armin és Weiszberger Lipót.

A behívott esküdtek mindannyian ott voltak, de nem volt ott a szabadlábban levő öt vádlott, a panaszos asszony és a tanuk. Ennek következtében a törvényszék elnöke a tárgyalást felfüggesztette, mert valószínűnek látszott, hogy a meg nem jelentek a fél 10 órai alföldi vonattal jönnek. Közel másfél órai szünet után a vádlottak meg is érkeztek a tanukkal s ekkor az esküdtszék a következőkből alakult meg:

Zámbory László, Zlinszky Béla, Mogyorós Sándor, Rákosi Viktor, Sarkadi György, Mihályi Ferencz, Pünkösdi József, Penkert Mihály, Ökröss Mihály, Schenker Mihály, Cseprega Miklós, Moes Károly rendes és Szabó Antal, Lipsey Ignác pótesküdték.

A fővádlott kihallgatása.

Az esküdtszék megalakítása után az elsőrendű vádlottat, Varga Ferenczet hallgatták ki. Elég fiatal, 33 éves ember a vádlott, meglehetősen züllött alak. A vádbeli cselekményt beismeri, csak azt tagadja, hogy neki a szándéka ölésre irányult volna.

Az elnök kérdésére elmondja az eset lefolyását.

— Az volt a szándéka, hogy megöli Kisst?

— Nem volt nekem, mert ha az lett volna többször is megszurtam volna.

— Ittak maguk?

— Igen ittások voltunk, de azért nem tagadok el semmit sem, beösmerek én mindent, a mire emlékszem. Nem tagadom én azt sem hogy Kiss az én kezemtől halt meg. (Vádlott sir).

— Elienséges viszonyban élt Kissel?

— Dehogyan éltem, jó barátom volt nekem mindig.

— Fizettek kártyapénzt?

— Hogyne fizettünk volna.

— A korcsmáros beleegyezésével kártyáztak?

— Igen az ő beleegyezésével, hiszen nem először kártyáztunk ott.

A korcsmáros.

Rubin Sámuel hallgatta ki a törvényszék ezután.

A tárgyalás során mit sem akar tudni, hogy az ő korcsmája büntanya volt. Tagadja, hogy valaha a korcsmában kártyáztak volna, és hogy a kérdéses napon is jelen lett volna a korcsmában.

— Beösmerek, hogy megengedte azt, hogy a korcsmájában kártyázzanak.

— Nem. Én soha sem engedtem meg azt hogy valaki az én korcsmában kártyázzon. Az én jelenlétemben sohasem kártyáztak.

A vádlott mindvégig megmaradt tagadásban, azonban Varga a szemébe mondta, hogy bizony kártyáztak ők ott gyakran és hogy Rubin szedett kártyapénzt.

A kompánia.

Négy válogatott kinézésű ember, — mind a négy vádlott — jött ezután a törvényszék elé, mind a négy züllött kinézésű ember. Némi kivételt képez a félkezű *Fenyődi Béla*, aki tűzoltó ruhában jelent meg.

Mind a négy vádlott majdnem szó szerint — úgy látszik betanulás után — ugyan azt vallja amit Rubin. Azt mondják, hogy ők ugyan a korcsmában több ízben kártyáztak, de arról a korcsmáros nem tudott.

Az áldozat neje.

Talpig feketében jelent meg a törvényszék előtt a megölt Kissnek balkézről felesége. Könnyek között mondja el, hogy Kissel már 22 év óta élt együtt és csak azért nem esküdtek meg, noha hét gyermekük is született, mert neki törvényes férje van.

Vargát száz forint kártérítésben kéri elmarasztalni.

Tanukat kihallgatják, azután *Balog Lajost* az elhunyt sógorát, *Molnár Lajost*, *Rubin Sámuelné*t, *Tóth Ferenczet*, *Hapetye Tódort*, *Gassi Sándort*, akik a véres esetről több kevesebb fölvilágosítással szolgálnak.

Az esküdtbírók verdiktje.

Délután került a perbeszédre a sor, Az esküdtbírók verdiktjét *Zámory László* főnök hirdette ki. Az esküdtek e szerint Vargát a szándékos emberölés büntetéként vádja alól felmentették, azonban bűnösnek mondták ki a halált okozott súlyos testi sértésben.

A többi öt vádlottat *Micskei* kivételével az esküdtek szintén bűnösnek mondták ki.

Az ítélet

A törvényszék az esküdtek verdiktje alapján *Varga Ferenczet* három évi fegyházra s husz korona pénzbüntetésre ítélte, mely büntetésből két hónapot kitöltöttnek vett.

A második vádlott *Rubin Sámuel* a törvényszék nyolc napi elzárásra s husz korona pénzbüntetésre ítélte; míg:

Janki Ferenczet, *Fenyődi Bélát* és *Bajku Tótyert* fejenként 20—20 korona pénzbüntetésre.

A kir. ügyész és a védők semmisségi panaszszal éltek.

A nagyváradi kir. tábla kitűzött ügyei.

Előadó: *Urbán Adolf*.

- 5346 Vale Flore testisértés.
- 5347 Bunács Pável testisértés.
- 5348 Rosu Juon testisértés.
- 5349 Szász Pável lopás.
- 5350 Krisán Lina lopás.
- 5474 Zelka Pál lopás.
- 5510 Fazekas Sándor becsületsértés.
- 5511 Mados Imre jogtalan elsajátítás.
- 5612 Domján István közönség elleni kihágás.
- 5514 Nagy Mihályné rágalmazás.
- 5515 Tokai Lajos testisértés.
- 448 Oláh János ujraképvétel.
- 335 Kósa János rágalmazás.
- 837 Barta József sikkasztás.

TANÜGY.

A községi iskolaszék ma d. u. 3 órakor a városháza tanácstermében gyűlést tart. A gyűlés elé érdekeltéssel tekintenek Nagyvárad tanügy férfiai. Ma lesz ugyanis tárgyalva a kiküldött bizottság *Hegyesi Márton* dr. *Berkovits Ferencz* és *Sulyok István* jelentése alapján a polgári iskola tankerületének följelentése *Réz Mihály* felügyelő-igazgató ellen. A gyűlésen több vitális tárgy kerül szönyegre.

ZENE és MŰVESZET.

A zenekedvelők hangversenye. Nagy érdeklődés nyilvánul a zenekedvelők vasárnap délutáni hangversenye iránt. Az igazgatóságtól vette értesülésünk szerint a hangverseny a Kereskedelmi Csarnok nagytermében folyik le és délután 5 órakor veszi kezdetét. A belépti díj 1 korona.

Ugyancsak idevonatkozólag a következő sorok közlésére kértünk:

A zenekedvelők egyesülete zenekarának tagjait kérjük, hogy a vasárnapi hangverseny közeledésére való tekintettel a ma, csütörtökön este pontban 8 órakor kezdődő gyakorlópróban teljes számban megjelenni sziveskedjenek.

Womácska József,
karnagy.

Réz Mihály,
igazgató.

REGÉNY-CSARNOK.

A négy ezredes leány.

Írta: *Dr. Vucskics Györgyné, Szilárdffy Elvira*

3.
Miss Glädy — ahogy ő magát nevezni szereti — bár angolul csak annyit tud, hogy »socking!« melyet volt nevelőnője elég gyakran hangoztatott — valóságos ördög. Nincs a garnizonban tiszt, ki ne tudna egyet-mást, viselt dolgairól, s kívül ne csinált volna valami bolondot, pedig csak rövid ideje, hogy itt laknak, hát még majd ezután!

A multkor *Laczházy* hadnagy elindult sétálni, mikor egy közlegény megállítja:

— Hadnagy ur jelentem alásan, valami van a hátán.

— Mi? Vedd le!

A legény levelez egy oda gombostűzött újságdarabot, melyen egy kopasz fej, s az ismert hirdetés volt látható: t. i. aki nem akarja, hogy fejét ily nemű hirdetésnek használják föl, az vegye meg az alábbi hajnövesztő kenőcsöt, mely . . . etc.

Laczházy éktelenül dühös lett, tényleg kopasz fejére, miss Glädyre, meg a világ minden nemű haj kenőcsére, reklamája! Szidta a sorost, még azt is kinek négy ilyen excentricus lánya van. Különösen ez a haszontalan Glädy, ez egy valóságos . . . valóságos mit is mondjak ne . . . egy boszorkány . . .

Tehát ezen különböző vérmérsékletű lányaira volt büszke az ezredes ur! Hogy is ne sangvinicus, colericus, melanolicus és flegmaticus temperamentum egy csomóban! Hisz ez valami ritkaság!

Közös tulajdonságaik mégis voltak: mind a négyen szerették a sört, lovat és a katonát, és gyűlölik a »civilt«, azonfelül módnélkül büszkék apjuk méltóságos, ezredes voltjukra. Igaz még abban is megegyeztek, hogy mind a négy szeretne férjhez menni, de csak katonához, bár pénzük nincs.

Egész udvart tartottak; az utcán a lovaglásaól egy sereg tiszt gardirozta őket!

És a papa örül az ő szép leányainak jóakaró váll veregetéssel biztatja a félős tiszteket, sőt egyenesen megröjja az olyan gavallérokat, mint *Laczházy*, ki elég merész leányait kerülni — s ki még hozzá kaució képes is!

— Das ist ein skandal lieber Freund *Laczházy*! Nem kell kerülni a női társaságot, mert tudnia kell, hogy a nők csiszolják, nevelik a férfiakat! Ja, ja!

Biztatta szép szóval — mint cigány a lovát — meghívta théára; de *Laczházy*, ha el is ment egész idő alatt hallgatott, s nem nevetett mitt Glädy bolondságán — pedig ez öreg hiba — nem dicsérte Grätchen bravoros lovaglását, nem találta felségesen szépnek az Edith gixerekkel sürün variált szonátáit, — elég merész volt a játék alatt 2-szer ásitani! és végre nem czirogatta *Liczy* daxli fal-káját, volt rá oka mert ez egyik kutya neki esett vadonat új nadrágjának, s dorékszőg alakjában kihasonította a fogával, amiért a kis állatkát nem a leggyöngébb módon oldalba lökte, mit *Liczy* véletlenül észre vett és mindjárt görbe szemmel nézte szegény *Laczházy*t.

(Folyt. köv.)

Közönség köre.

Köszönet-nyilvánítás

Szeretett jó férjemnek elhunyt alkalmából tisztelt jóakaróim mindenfelől az őszinte meleg részvét és jóleső vigasz annyi nagyrebecsült jelével halmoztak el, hogy kötelességemnek ismerem mindnyájoknak a nyilvánosság előtt leghálásabb köszönetemet kifejezni.

Nagyvárad, 1900. március 21.

Özv. Szkalák Józsefné,
szül. Szolcsányi Olga.

TAVIRATOK.

Ajándékok *Stefánia főhercegnőnek.*

Trieszt, márcz. 21. *Stefánia* főherceggasszony gyönyörű ajándékokat kapott *József* főhercegtől Fiuméből és egy virágbokrétát, mely a műkertészet valóságos remekműve.

A pangermánok és Keglevich.

Budapest, márcz. 21. (Saj. tud. táv.) Az egyetemi ifjuság ma zajos gyűlést tartott, melyben a bécsi magyar ellenes diákszövetség ügyét tárgyalta és hat. javaslatban hazaárulóknak nyilvánította a bécsi pangerman szász diákokat. Az ifjuság ezután Keglevichet abczugolva a Nemzeti Színház elé vonult a diák előadások beszüntetése miatt. A rendőrség ezután közbelépett és a gyülekezetet szétoszlatta.

Az osztrák-magyar bank főtanácsülése.

Budapest, márcz. 21. Az osztrák-magyar bank főtanácsának holnapra hirdetett ülését *Bilinski* lovag bankkormányzó megbetegedése miatt a jövő hétre halasztották.

KÖZGAZDASÁG.

A gazdasági egylet közgyűlése.

A biharmegyei gazdasági egylet tegnap délután tartotta meg évi közgyűlését, melyen a mult évről tett jelentéseket vették tudomásul és az évi költségvetés letárgyalása után a közgyűlés véget ért.

Gróf *Lisza István* megnyitja a közgyűlést.

Jelenvoltak: *Beöthy László* dr. *Beöthy Attila*, *Bereczky Géza*, *Fráter Barnabás*, *Kaczvinsky Andor*, *Márkus László*, *Nagy Márton*, *Órley Kálmán*, *Platthy Miklós*, *Pekanovits Imre*, *Szunyogh Péter*, *Szuyogh Lóránd*, *Sehwarz Ferencz*, *Vidovich György*, *Weingärtner Andor*, *Zathureczky Albert*.

Évi jelentések.

A gyűlés megnyitása után *Weingärtner Andor* felolvasta a pénztárvizsgáló bizottság jelentését. A közgyűlés a felmentvény megadására mellett a jelentést tudomásul veszi. E szerint az egyesület mult évi bevétele 8895 frt. 17 kr., kiadása 8077 frt. 08 kr.

Az évi jelentés részvétellel veszi tudomásul a *Nagy Lajos* volt egyleti alelnökről és a többi elhunyt egyleti tagokról való megemlékezést.

Az évi jelentés megemlékezik a vármegegyében tartott szakelődásokról, melyek tartatán 12 helyen.

Gazdasági iskolát Derecskén.

Az évi jelentés kapcsán Fráter Barna fel-szólal az iránt, ha lehetséges, Derecskén is állitassék fel gazdasági ismétlő iskola. Ő ezzel nem akarja Nagyszalonta mellőzését, a melyet már ugys pártólólág terjesztett fel a vármegye. Kéri, hogy Derecske érdekében is írjon fel a gazda-sági egylet a miniszterhez.

Dr. Feöthy László: Nem hiszi hogy a fel-szólalásnak valami eredménye lenne, mert a mint az ügyet ismeri, ilyen gazdasági ismétlő iskolák felállítása tárgyában felszólította a kul-tuszminisztert ajánlattételre az összes vármegyét. Miután azonban tudomása szerint 6 vagy legfeljebb 12 ilyen gazdasági ismétlőt állitanak fel az egész országban, nem tartja valószínű-nek, hogy ebből 2 jutbasson Biharmegyének. A maga részéről ennek daczára hozzájárul Fráter Barna indítványához, azzal a módosítással, hogy a gazdasági egyesület ne direkt a kultusz-miniszterhez intézzen felterjesztést, hanem írjon át Biharmegye közigazgatási bizottságá-hoz, mely azután megteszi a felterjesztést.

A közgyűlés ilyen értelemben határozott.

Nagyváradai hetivásár.

Vásári árjegyzék a nagyváradai piacon 1899. márc. hó 20-ik napján tartott vásárban eladott természetmennyek és élelmiszereknek.

Tiszta buza: 14.—13.40. Kétszeres buza 11.10—10.50. Rozs 10.80—10.20. Arpa 10.20—9.80. Zab 9.60—9.—. Tengeri: 9.80.—9.60. Borsó 28.—. Lencse 33.—. Bab 12.60. Köles-kása 24.—. Burgonya 4.80. 100 kiló lángliszt 26.—. zsemlyeliszt 24.—. fehérkenyér liszt 22.50, barnakenyér liszt 20.—. széna fuvarral 4.—, szalma 1.— Szalonna 98.—, 6 kiló zsúp-szalma —14, 150 dkg alom-szalma —08. 1 köbm.

bükkfa 6.40, tölgyfa 5.80, cserfa 6.60, 100 kiló marhahus —96, öntött gyertya —90, Lámpaolaj —88. 1 liter ó-bor 1.—. Uj-bor —80. Pálinka —64, Szilva-pálinka 1.70. Szesz 1.90. 1 mm. kőso 21.44, nyers fagyú —46. olvaszt. fagyú 64.—, szappan 48.—, mosott birka gyapju —.—, magyar gyapju —.—. Egy hektoliter ó-bor 62.—, uj bor 41.—, mész 2.40, kemény faszén 3.40, puha faszén 3.—, kendermag 20.—. köles —.—, repce —.—, dió 45.—, mogyoró —.—, aszalt szilva 40.—. Egy kilogramm savanyu káposzta 20, szalonna 1.12, sertéshus 1.—4, juh-hus 68, ve-res hagyma 16, fog-hagyma 54, bors 2.—, pap-rika 2.40, barnakenyér 20. Egy liter kőolaj 44, mm. bükköny —.—, 1 mm. luczernamag —.—, 1 mm. lóhere —.—, 1 mm. burgondi —.—.

Marha ártáblázat 1899. március 20-ról.
Egy pár első rendű jármás ökör 610—670, egy pár másodrendű jármás ökör 480—570, egy pár harmadrendű jármás ökör 240—470, 1 drb fejős tehén 98—230. 1 drb vágó ökör 250 kgr. 146—190. 1 drb vágó tehén 150 kgr. 112—154. 1 drb. veres borju 26—38, 1 drb. fél éves borju 34—46, 1 drb egy éves borju 44—66, két éves borju 68—136. 1 drb hizott sertés 86—134, 1 pár fél éves 32—36, 1 pár egy éves sertés 40—64, 1 pár két éves sertés 64—114. 1 drb igás ló 140—260, 1 pár ökörbőr 34—44, 1 pár tehénbőr 24—32. 1 pár bojubőr 10—16, 1 pár lóbor 10—20.

Forgalmi kimutatás 1899. évi március hó 20-ról. Tiszta buza körülbelül 700 hltr, kétsze-res buza 180 hltr, rozs 220 hltr, árpa 250 hlt., zab 380 hltr, tengeri 350 hltr, burgonya 400 hltr. Lásbas jószágok: Hizott sertés mintegy 48 drb, félhizott 85, sovány 110, süldő 190, mal-lac: 330, hizott marha 12, jármás ökör 130 fejős tehén 110, borju 90, bivaly 3, juh és kecske 174, ló 274.

Értéktőzsdé.

Budapest, március 21.

Az irányzat esendes.	
Oszták hitel	875.70
Magyar hitel	874.75
Allamvasut	822.75
Rimamurányi	818.—
Magyar jelzálog	281.—
Salgótarjáni	—
Wagon-kölcsön	—

Határidők.

Budapest, március 21.

Buza októberre	7.75
Buza áprilisra	7.51
Uj tengeri	5.31
Rozs okt.	6.55
Zab okt.	4.98
Káposzta, repce, aug.	—

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1900. március 21-én.

Magyar aranyjárdék 4%	97.—
Magyar koronajárdék	98.70
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4 ¹ / ₀ %	101.—
Magyarvasuti kölcsön ezüstben 2 ¹ / ₀ %	99.75
Magyar keletvasuti államkötvény 1876-ból	99.50
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	98.25
Italmérési jog megváltási kötvény	98.75
Horváth-szlavón földtehermentési kötvény	94.—
Magyar nyereség-sorsjegy-kölcsön	164.—
Tiszaszabályozás és szegedi sorsjegyek kölcsön	171.50
Oszták járadék papirban	99.—
Oszták járadék ezüstben	98.75
Oszták járadék aranyban	98.25
Oszták korona járadék	99.20
Oszták államsorsjegyek	186.—
Oszták magyar bankrészevény	17.90
Magyar hitelbankrészevény	750.—
Oszták hitelintézet részevény	753.50
Párisi vista	96.35
20 frankos arany (Napoleon d'or)	19.29
Németbirodalmi márka	118.55
London vista	242.70
20 márkás arany	23.66

A szerkesztőért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

RÉVÉSZ SÁNDOR női, férfi divatáru és confection-terme

(Maison de Luxe.)

BUDAPEST, Csömöri-ut 6.

Mesteri szabással készitek ELEGÁNS *
ÖLTÖZÉKET, különleges szövetekből. **

Divattermem párizsi mintára van **
berendezve és a toiletteokat eredeti
modellek után készitem. * * * * *

Női kalapokat s azok átalakítását **
eredeti modellek mintájára MÉRSEKELT
ÁR mellett eszközölöm. * * * * *

Alsó (jonpon), divatkelme, ernyő (nap és eső), fátyol, fehérnemű, férfi-kelengye, függöny, fűző (mieder), gyer-mek-kelengye, illatszert, ingek (blouse), keztyű, mosó (cretton batiszt de laine), nyak-diszek (jabot), női-kelengye, selyem és szőnyegáruk versenymentes beszerzési telepe.

SZIGORU ÜZLETI ELVEK.

Nagyságos asszonyom! Megkülönböztetett tisztelettel van szerencsém nagyrabecsült tudomására hozni, hogy tavaszi eredeti újdonságaim megérkeztek. Rendkívül nagy súlyt helyezek arra, hogy az előkelő hölgyközönség szükségleteit ugyminat ezideig, a jövőben is szigoruan olcsó szabott árak mellett a legujabb (heante noveanté) és legjobb kivitelben beszerezhesse nálam. Daczára az idej nagy áremelkedéseknek, azon kellemes helyzetben vagyok, hogy az idejekorán és nagy mennyiségben eszközölt bevásárlá-saim által, az összes árukészletemet minden áremelés nélkül bocsájthatom forgalomba. **20 koronán felüli rendelvényeket bérmentve szállitok; idegen szövetből is készitek toiletteket.** — Amidőn még az alantiakról szives tudomást venni kegyeskedjék, kérem megtisztelő rendelvényeit, melyeknek lelkiismeretes és pontos kiszolgálásáról czégem hirneve kezkesedik.

Kitünő tisztelettel

Révész Sándor.

Altalános
megjegyzések
vidéki rendel-ményekre vo-natkozólag.

Teljes felelősséget vállalok a nálam vásárolt árukért: meg nem felelőt vissza veszek és kívánatra az érte fizetett összeget is vissza térítem. **Levélbeli rendeléseket** lelkiismeretesen teljesítek. **Választék küldé-ményeket** az összeg előzetes beküldése mellett a kívánt cikkből eszközölöm; meg nem felelő áruért az ösz-szeget postafordulattal vissza küldöm. **Rendelményeket** beérkezés napján pontosan intézek el. **Mérték után** készülő rendelvényeket lehető legrövidebb idő alatt szállitok, a pontosság érdekében minta-darabot kérek. **Mintákat kívánatra** bérmentve küldök, de szükségesnek találom a cikk megnevezését, t. i. mily használatra szükségeltetik.